

УДК 658:005.5

Л. О. Денисенко,
проф., к.т.н., Київський Національний Університет технологій та дизайну
Т. О. Засць,
аспірант, Київський Національний Університет технологій та дизайну

ЯКІСТЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ТОВАРИСТВА

В статті розглянуто перспективи розвитку корпоративного управління в легкій промисловості. Визначено його недоліки та фактори покращення рівня якості корпоративного управління. Було надано пропозиції по покращенню рівня корпоративного управління в двох аспектах: загальному та на рівні товариства.

Ключові слова: корпоративне управління, легка промисловість, захист прав акціонерів, власники корпоративних прав.

In the article the prospects of development of corporate management are considered in light industry. Certainly his failings and factors of improvement of level of corporate management. Suggestions were given on the improvement of level of corporate management in two aspects: to general and at the level of company.

Key words: corporate management, light industry, defence of rights for shareholders, proprietors of corporate rights.

В корпоративному управлінні знайшло використання поєднання глибинних корпоративних якостей спільної діяльності з сучасними методами менеджменту в спеціальних бізнес-напрямах. Варіантів такого «поєднання» стільки, скільки специфічних підприємств і організацій існує в економіці тієї або іншої країни. Ефективність їх діяльності сприяє розвитку держави і є гарантом стабільності економіки. Тому якість корпоративного управління відіграє значну роль в розвитку національної економіки та у виході її на світовий ринок, який базується на правилах відповідального корпоративного управління.

Дотримання норм і правил відповідального корпоративного управління сприяє підвищенню інвестиційної привабливості товариства та дає можливість розширення бізнесу на територіях інших держав і виходу, в свою чергу, на світові ринки. Це сприяє процесам корпоратизації та транснаціоналізації бізнесу.

Об'єкти та методи досліджень

Велике значення в інвестуванні корпоративного сектору має якість корпоративного управління. Опитування, які були проведені міжнародною консалтинговою компанією McKinsey & Company [1] в різних країнах світу, вказують на те, що інвестори готові платити премії на акції компаній що мають систему корпоративного управління, яка забезпечує дотримання їх інтересів. Три чверті інвесторів зазначили, що при ухваленні рішень про інвестування в ту чи іншу компанію вони надають практиці функціонування ради директорів не менше значення, ніж фінансовим показникам компанії. Понад 80% респондентів зазначили, що за різних фінансових показників двох компаній вони заплатять більше за акції компанії з відповідальним корпоративним управлінням. Висновки по проведених дослідженнях відображають більшою мірою інтереси інвесторів і стосуються, насамперед, компаній, яким притаманна розпорошена форма власності.

Сонін А. твердить, що компанії з високим рівнем корпоративного управління ефективніше використовують капітали інвесторів, що в свою чергу приводить до підвищення фінансових показників [2].

Загалом проблеми відповідального та ефективного корпоративного управління знайшли широке відображення у працях багатьох вітчизняних науковців таких як Гончаровим В. М., Зось-Кіором М. В., Ільїним В. Ю. [3], Козаченком А. В., Кореневим Е. Н., Воронковою А. Е. [4], Баб'яком М., Мажурою І. [5], Булеєвим І. П., Богачовим С. В., Мельниковою М. В. [6]. Незважаючи на здобутки сучасної наукової думки, виникає потреба у подальших дослідженнях з питань розвитку та підвищення якості корпоративного управління. Отже, необхідно розглянути недоліки в корпоративному управлінні та визначити заходи щодо покращення якості корпоративного управління на прикладі товариств легкої промисловості.

Постановка завдання

Метою даної статті є дослідження перспектив розвитку корпоративного управління в легкій промисловості. Доцільно визначити його недоліки та надати пропозиції по покращенню рівня корпоративного управління.

Результати та їх обґрунтування

Покращення рівня корпоративного управління в економіці України залежить від його якості на рівні товариств. Проведена оцінка корпоративного управління на підприємствах легкої промисловості свідчить про доволі незначний його рівень. Запропонована в даній дисертаційній роботі методика дозволяє виявити недоліки в корпоративному управлінні товариства, що досліджувались.

Основними причинами недостатнього рівня якості корпоративного управління в товариствах, що досліджувались стали:

- неефективна діяльність правління;
- недостатня винагорода правління;
- незахищеність дрібних акціонерів;
- недосконала соціальна та екологічна діяльність товариств.

Більшість із товариств, що досліджувались, а саме ВАТ «Новгород-Волинський льонозавод», ВАТ «Калина» і ВАТ «Тернопільське об'єднання Текстерно» ведуть недосконалу маркетингову діяльність. Такі товариства як ВАТ «Калина», ВАТ «Воронін швейна фабрика», ПрАТ «КСК Чексил» і ВАТ «Тернопільське об'єднання Текстерно» відрізняються недосконалою дивідендною політикою. ВАТ «Воронін швейна фабрика», ПрАТ «КСК Чексил», ВАТ «Тернопільське об'єднання Текстерно» мають низький рівень фінансово-економічних результатів діяльності. Відсутність процедури розкриття інформації і недоступність та її непрозорість характерна ПрАТ «КСК Чексил» та ВАТ «Тернопільське об'єднання Текстерно».

Можна зазначити, що причини низького рівня корпоративного управління в товариствах легкої промисловості, що досліджувались, майже однакові. Отже, для забезпечення якісного корпоративного управління цих товариств необхідно:

- дотримуватись строків розкриття та прозорості наданої інформації;
- дотримуватись принципу безперервного чесного розкриття інформації;
- покращити інтернет-сайт і публікувати на ньому публічну звітність, в тому числі корпоративну та соціальну;
- додати до обов'язків корпоративного секретаря роботу з акціонерами в тому числі надання інформації всім акціонерам в головному офісі товариства;
- покращити аудиторський процес шляхом активізації діяльності ревізійної комісії та її ротации;
- створити ключовий комітет по управлінню корпоративними ризиками товариства в складі правління;
- для покращення діяльності правління та менеджменту доцільно проводити їх оцінку;
- регулярно проводити збори акціонерів (не менше 1 раз на рік), засідання правління та комітетів (не менше 1 раз на пів роки);

- для покращення ефективності роботи правління та менеджменту доцільно проводити тренінги стосовно корпоративного управління;
  - активізувати діяльність профспілки відносно захисту прав дрібних акціонерів;
  - впровадити соціальні пакети для робітників товариства;
  - збільшити частку нових видів продукції;
  - встановити позору систему винагороди керівництва та її виплати;
  - дотримуватись незалежності процесу встановлення винагороди менеджменту товариства;
  - взаємодіяти із зовнішніми консультантами стосовно питань оплати праці;
  - застосовувати на практиці принципи КСВ та інформувати про це суспільство;
  - дотримуватись добросовісної політики та етичної поведінки;
  - приймати участь у програмах розвитку суспільства;
  - надавати інформацію про загальний обсяг соціальних інвестицій;
  - встановити посаду менеджера з КСВ та загальні механізми управління та підвищення КСВ;
  - впровадити концепцію «зеленого офісу», що дозволить зменшити негативний вплив на діяльність товариств на навколишнє середовище та сприятиме раціональному використанню ресурсів;
  - проводити моніторинг екологічної ситуації відносно рівня шкідливості виробництва та екологічних ризиків.
- Варто погодитись з пропозиціями науковців [7] які пропонують наступні заходи щодо покращення якості корпоративного управління:
- використання на практиці Принципів корпоративного управління;
  - удосконалення взаємодії між органами державної виконавчої влади, правоохоронними органами з метою запобігання та припинення порушень прав акціонерів;
  - взаємодія з судовими органами щодо судових справ по захисту прав акціонерів;
  - відпрацювання дієвого механізму контролю, що забезпечить безумовне дотримання акціонерними товариствами прав та інтересів акціонерів.
- Узагальнення заходів, щодо покращення якості корпоративного управління наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Заходи щодо покращення якості корпоративного управління

На рівні держави	На рівні товариства
<ul style="list-style-type: none"> - проводити моніторинг порушень прав акціонерів державними та громадськими органами і розробити механізм реагування на ці порушення; - розвивати фондовий ринок та саморегульовані організації, які об'єднують професійних учасників та операторів фондового ринку; - розширити функції профспілкової організації, щодо захисту корпоративних прав акціонерів та представництво у спостережній раді і внести ці зміни до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»; - підвищити соціальну активність акціонерів, шляхом покращення роботи профспілок - удосконалення взаємодії між органами державної виконавчої влади, правоохоронними органами з метою запобігання та припинення порушень прав акціонерів; - взаємодія з судовими органами щодо судових справ по захисту прав акціонерів; - відпрацювання дієвого механізму контролю, що забезпечить безумовне дотримання акціонерними товариствами прав та інтересів акціонерів 	<ul style="list-style-type: none"> - використання на практиці в діяльності підприємств Принципів корпоративного управління; - впровадити в діяльність підприємств систему КСВ та інформувати про це суспільство; - покращити інтернет-сайт і публікувати на ньому публічну звітність, в тому числі корпоративну та соціальну; - додати до обов'язків корпоративного секретаря роботу з акціонерами в тому числі надання інформації всім акціонерам в головному офісі товариства; - покращити аудиторський процес шляхом активізації діяльності ревізійної комісії та її ротатії; - створити ключовий комітет по управлінню корпоративними ризиками товариства в складі правління; - проводити оцінку діяльності правління; - проводити тренінги стосовно корпоративного управління для органів управління товариством; - активізувати діяльність профспілки відносно захисту прав дрібних акціонерів; - встановити прозору систему винагороди керівництва та її виплати

Впровадження запропонованих заходів щодо покращення корпоративного управління товариств легкої промисловості призведе до:

- формування позитивного іміджу товариства;
- зниження репутаційного ризику;
- додаткового залучення інвестицій;
- підвищення мотивації та продуктивності праці працівників;
- збільшення обсягів виробництва та продажу;
- зменшення операційних витрат, за рахунок енерго- та ресурсозбереження;
- покращення бізнес-процесів у товаристві та збільшенню замовлень і договорів, укладених із стратегічними постачальниками.

Висновки

Впровадження запропонованих заходів щодо покращення корпоративного управління товариств легкої промисловості призведе до формування позитивного іміджу товариства; зниження репутаційного ризику; додаткового залучення інвестицій; підвищення мотивації та продуктивності праці працівників; збільшення обсягів виробництва та продажу; зменшення операційних витрат, за рахунок енерго- та ресурсозбереження; покращення бізнес-процесів у товаристві та збільшенню замовлень і договорів, укладених із стратегічними постачальниками.

ЛІТЕРАТУРА

1. McKinsey & Company [Електронний ресурс]. – Доступний на www.mckinsey.com/practices
2. Сонин А. Корпоративное управление: мифы и реальность// Управление компанией – № 12 (55). – 2005.
3. Гончаров В.М., Зось-Кіур М.В., Ільїн В.Ю. Корпоративне управління / Навчальний посібник. – Луганськ: Еталон-2, 2011. – 645с.
4. Козаченко Г.В., Воронкова А.Е., Коренев Е.Н. Основи корпоративного управління: Навч. посіб. / Під ред. Козаченко Г.В. – Луганськ: Вид. ВНУ, 2001. – 480с.
5. Воронкова А.Е. Коренев Е.Н., Баб'як М.М., Мажура І.В. Корпорації: управління та культура. Монографія / За ред. док. екон. наук, професора А.Е. Воронкової. – Дрогобич: Вимір, 2006. – 376с.
6. Булеев І.П., Богачёв С.В., Мельникова М.В. Промышленные корпорации: особенности развития и принятия решений. Монография / НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти. – Донецк, 2003. – 116с.
7. Долішній М.І., Мишко О.А. Проблеми та перспективи підвищення рівня корпоративного управління відкритими акціонерними товариствами. / Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Корпоративне управління в Україні: менеджмент, фінанси, аудит», 4-5 травня. – Рівне, 2006р. – с.18.

Стаття надійшла до редакції 21.08.2012 р.